

För Gösta är misstagen helt enligt ritningarna

För att lyckas som uppfinnare måste man vara envis. Gösta Kylbring talar av egen erfarenhet. Att komma på idéer är väl ingen konst, säger han. Vill man göra verklighet av dem, det är då man inte får vara rädd för besvär.

Gösta Kylbring har arbetat 40 år vid FFV Aerotech, och han arbetar fortfarande, trots pensionering, men uppfinningar för företaget.

Gösta porträtteras på:

mitten

Öppet hus på Text- och Bildservice

I början av februari var det öppet hus hos Text- och Bildservice i Linköping. Bosse Lindström (tvåa från höger) är i säljtagen.

sid 3

Östersund

1988-02-11

Tänk vad mycket det är som man inte vet och tänk vad mycket det är som man inte förstår. Det här att läsa statistiskt underlag från datalistor. Det är inte lätt! Särskilt när man inte är "inne" i underlaget. Jag fick anledning att studera våra frånvarolistor och då specifikt sjukfrånvaro. Här blir vi uppdelade i intervaller och frekvenser och decimaler. Det jag var intresserad av var sjukfrånvaro upp till en vecka per anställd och år. Efter studium upptäckte jag att önskat resultat inte var direkt tillgängligt. Här fordrades det kompromisser och räknande. Då slår det mig att någon måste ha tänkt och funderat på hur listorna ska se ut. Vem läser listorna? Vad gör man av resultatet? Är det bra eller dåligt att en viss grupp på division GS är borta 3,1 dagar/år och anställd vad gäller sjukdom upp till 4 dagar. Jag frågade Statshälsan. De vet inte utan undersökning. Jag vet inte! Jag vet bara att det är bra att vara frisk. Att vara frisk är viktigt för mig personligen, viktigt för företaget. Ett par dagar mindre sjukfrånvaro per år på division GS är lika med 30 PC-datorer. Men så får man väl inte räkna. Med statistik går allt att få fram. Som exempel så asfalteras årligen tusentals kvadratkilometer mark, så redan på 2000-talet är hela Europa asfalterat, statistiskt sett. Trädkramarna har en tuff uppgift!

Med hälsning från ett vintrigt
snörikt ÖSTERSUND

Håkan Östergren är divisionschef för GS i Östersund.

Tech-In

Adress: FFV Aerotech, CO
732 81 Arboga
Telefon: 0589-818 59

Redaktör: Lennart Bladh
Ansvarig utgivare: Per-Åke Dahlström
Divisionsombud: Motor och Avionik: Anne Allard, AA23
Service:
Flygteknik: Benny Aretun, SD54
GS: Hans Brännström, GP30

Redaktionsråd: Ansvarig utgivare
Redaktör
Samtliga divisionsombud
Roger Thelénus, FCTF Arboga
Conny Petersson, SF Linköping
Hans Brännström, FCTF Östersund

Öppet hus på Text- och Bildservice i Linköping

I samband med att avdelning Informationsservice inom division Service upphörde vid årsskiftet skapades i Linköping enheten Text- och bildservice, SC52. Under 1987 flyttade verksamheten in i ombyggda och för verksamheten ändamålsenliga lokaler.

För att visa våra interna och externa kunder vad vi kan när det gäller fotografering, framställning av overheadbilder, teckningar, skyltar, texthantering, framställning av trycksaker med mera, bjöds ett antal kunder in till öppet hus onsdagen den 10 och torsdagen den 11.

Gensvaret från kunderna var mycket gott. Kunderna fick bland annat se hur man med datagrafik framställer overheadbilder, tar fram platsannonser, våra fotolab, reprofotografering. Bildspel som gjorts för FFV Materialteknik visades.

En attraktion för de äldre medarbetarna inom företaget i Linköping var den översättning från 16 mm spelfilm till video som visades och som förevigat minnen från en familjedag vid FFV Aerotech i Linköping 1955.

Bo Lindström

En mycket avavcerad närbildskamera finns hos Text- och Bildservice i Linköping.

Åke Gustavsson övervakar så att alla gäster skriver in sig i gästboken. (till vänster)

Många intresserade samlades kring Staffan Karlsson när han demonstrerade datorgrafik.

- Att lösa problem

(Motor) - För att lyckas som uppfinnare måste man vara envis. Att komma på idéer är väl ingen konst, men vill man göra verklighet av dem får man inte vara rädd för besvär.

Gösta Kylbring vet vad han talar om. I dag är han pensionär, men efter 40 år vid företaget jobbar han fortfarande ned "uppfinningar" för FFV Aerotechs räkning.

(- Det hela började 1948 när jag kom till Motor som apparatprovare, berättar Gösta, som redan då bar på drömmen om att arbeta vid ritbordet.

- Det ligger i släkten så att säga. Min morfar var byggmästare och mina morbröder har alltid hållit på med teknik.

Drömmen blev verklighet fem år senare när han fick anställning på ritkontoret. Men det hade kostat en del också; fyra år kvällsstudier för en ingenjörs-examen vid KTI, Köping Tekniska Institut.

På ritkontoret stannade Gösta ett år innan det var dags att flytta tillbaka till Motor igen, nu som konstruktör av provutrustningar. Och så började den bana

som han har förblivit trogen sedan dess.

Visdomsord

Gösta brukar använda ett talesätt som ursprungligen är ett gammal kinesiskt ordspråk, tror han: "Det största misstaget man kan göra är att ständigt gå omkring och vara rädd för att göra ett".

- Jag tror att många människor känner på det sättet. Men människans utveckling lika väl som företagens förutsätter att man vågar och tillåts ändra uppfattning eller princip någon eller några gånger.

- Vi har väldigt lätt för att kalla anpassning för misstag eller fel. Och det värsta som finns är nog att få höra "nu har du gjort fel, så nu ska du bort". Sånt hjälper ingen.

Själv har han haft den turen att folk ha trott på honom och hans idéer. Och idéer har han inte saknat.

Ny teknik

Gösta har listat en del av sina intressanta och stimulerande arbetsuppgifter, som har gett honom tillfälle att arbeta med ny teknik.

Överst på listan har han noterat ett modulsystem för provbockar med möjlighet att prova olika motorer i samma rigg.

Sedan följer resursuppbyggnad för apparatprovhus till Vigenmotorn RM8 och motortestsystem för flottiljerna. Två försörjningssystem som är billiga, snabba och som bygger på samma teknik och metoder.

Till SAAB340-motorn, CT7, har Gösta varit med om att utveckla en provanläggning. Det är den tredje generationen mätsystem, och de tekniska kraven på anläggningar är extremt höga.

Viktiga relationer

Energilagringsystem för motorprov-anläggningar och infraljuddämpning

För att lyckas som uppfinnare måste man vara envis. Gösta Kylbring talar av erfarenhet. Efter 40 år vid FFV Aerotech arbetar han fortfarande med uppfinningar.

Gösta Kylbring tycker om att lösa problem; det håller honom vital. Mycken tid tillbringar han vid ritbordet.

finns också med på listan. Det handlar om att tillvarata spillvärme och att dämpa infraljud enligt nya metoder. Något som Gösta fortfarande arbetar med, trots att han nu egentligen är pensionär.

- Min arbetssituation och mina möjligheter att åstadkomma utveckling för företagets räkning styrs i stor utsträckning av det förtroende och den framsynthet som ledningen visar, påpekar Gösta.

Dessutom har jag alltid haft erfarna och toleranta arbetskamrater omkring mig, och det är ett måste i jobbet.

Klarar man inte av mänskliga relationer, så klarar man inte heller av arbetet, säger han.

Miljö och energi

- Idag ställs det hårdare krav än tidigare på lönsamhet, och därmed har det blivit svårare att ta fram nya projekt. Nu kräver man så gott som oförstörbara grejor för att spara på kostnaderna.

håller mig vital

Det avspeglar sig också i den teknik som berör miljö och energi, något som engagerat honom i ett tiotal år.

- Här handlar det om frågor som är viktiga för alla människor, och det är något som folk i allmänhet har börjat inse, men vi har fortfarande ett stycke kvar att gå.

Som tekniker vet Gösta att det finns mycket att göra på dessa områden. Energikällor finns, men det är svårt att lagra energin, speciellt på årsbasis. Längst har man kommit med jordvärme, men det är ett ganska dyrt alternativ idag

Stora klipp

Själv har Gösta experimenterat med solfångare på sitt eget hus, och han anser det vara något av det värsta man kan ge sig på att bygga.

- I Egypten med sol 365 dagar om året, där ska dom använda den tekniken, anser han.

Däremot har det gett betydligt mer att bygga värmepumpar och att starta den energiförening, som idag finns förgrenad över hela landet. Den har nu 750 medlemmar och antalet ökar varje vecka.

- Det är egentligen en hobbyförening, men vi har engagerat oss en hel del i energisparande inom industrin. Utan att på något sätt vara fanatiker vet vi att det finns stora klipp att göra inom området värmeåtervinning, säger Gösta.

En indikation på det intresse energifrågorna väcker är telefonsamtalen föreningen får från Norden, USA och till och med från Nigeria.

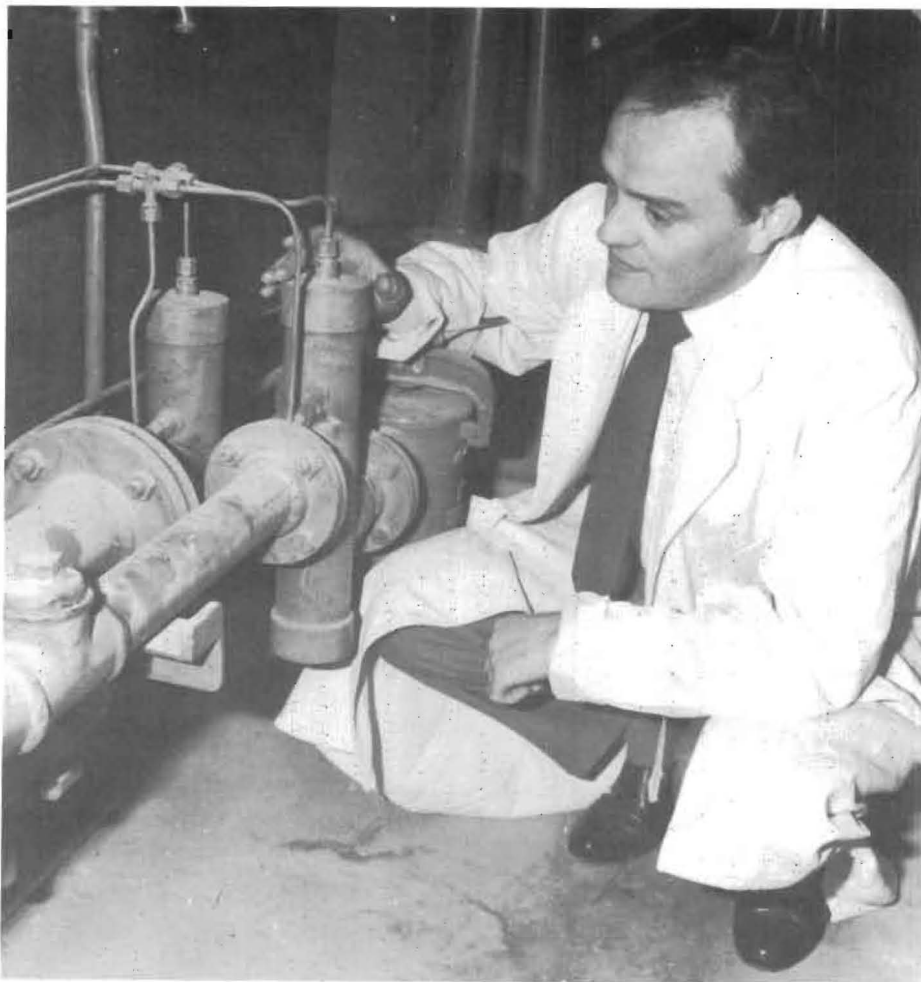
Man får ta i

Göstas senaste jobb, infraljuddämpning, är kopplat just till energiområdet.

- Det är ett mycket intressant arbete som började i vår egen motorprovanläggning, och som vi nu vidareutvecklar på flygflottiljerna F21 i Luleå och F4 i Östersund.

För Gösta sammanfaller alltså arbetet och fritiden mer eller mindre. Dessutom har yrke och intresse gjort honom till något av en mångsysslare.

- Ska man engagera sig får man ta i, säger han. Själv har han fått en bra utbildning, dels genom jobbet, dels genom egna studier.

I 40 år har Gösta Kylbring utvecklat olika produkter inom FFV Aerotech. Ibland har arbetet lönat sig alldeles extra som för den här servostyrda högtrycksventilen som används vid jetmotorprovning. Gösta deltog med konstruktion i en riksomfattande förslagstävling och vann andra pris. En resa till Tyskland och 2500 kronor.

-Den som har gått 20 år i skolan har visserligen goda teoretiska kunskaper men kan vara livsfarlig i verkligheten. Jag har bland annat fått material- och datorkännedom. Men jag kan både rigga upp, svetsa och montera litet själv också. Praktiskt handlag är väldigt viktigt anser jag, och man måste vara litet av varje för att komma någon vart i mitt jobb.

I egen takt

Gösta står mitt uppe i utvecklingen av ljuddämpare, och det har han inget emot eftersom jobbet är intressant.

- Jag skulle inte klara att stänga av allt arbete utan vidare, därför är jag glad

över möjligheten att på pensionera mig i den här takt i stället.

Att hinna med allt, till exempel familjen med tre barn, har genom åren varit en fråga om prioritering för Gösta, och om förmånen av att få vara frisk. Jobbet har inte fått uppta all tid för honom. Det som i stället har fått stå tillbaka är hans övriga fritidsintressen. En gång var Gösta hängiven radioamatör, men det blev alldeles för ont om tid för en sådan hobby.

- Det är däremot något som jag kan ta upp igen när jag en gång slutar jobba för gott, säger han, och talar med värme om sina kontakter med övriga världen.

Anne Allard

"Sticklågor" bränner sönder ledskenekransar

(FLYGTEKNIK) Det är "sticklågor" som bränner sönder ledskenekransen till turbinhuset i startapparaten, säger Sven-Olof Thilenius, teknisk ansvarig inom avdelning apparat.

- Vi slipar nu bort skadade segment och ersätter med andra. Reparationskostnaden är en bråkdel av turbinhusens nyanskaffningsvärde, säger Sven-Olof.

Hälften skadade

Det är startapparaten till flygplan 37 (Viggen) som får ledskenenorna i turbinhuset sönderbrända. Det beror bland annat på att bränslestrålarna inte har rätt spridningsmönster. Det bildas "sticklågor" med mycket hög temperatur som bränner sönder ledskenekransen. Av de hittills kontrollerade turbinhusen har cirka hälften haft brännskadade ledskenskransar. De är kontrollerade efter ungefär tusen drifttimmar.

Lyckligtvis har ännu inget flygplan fått stå kvar på marken på grund av dessa skador.

Med anledning av det stora antalet fel har vi infört en kontroll efter 850 timmars drift, då bland annat spridare och turbinhus kontrolleras., säger Sven-Olof. Då kontrolleras spridarnas mönster och turbinhusens eventuella brännskador. Vid

Sven Olof Thilenius visar på de sönderbrända segmenten. Nu slipas de skadade områdena bort och ersätts med nya segment.

reparation slipas sönderbrända segment bort och ersätts med oskadade, hämtade från oreparerbara ledskenekransar. Mer än hälften av de idag kasserade turbinhusen kan nu återanvändas genom denna reparationsmetod.

Höga krav

Reparationsmetoden har genomgått

omfattande prov och undersökningar. Såväl tillverkaren Garret-Airresearch som Försvarets Materialverk har höga krav på reparationsförfarandet. Det har vi kunnat tillmötesgå och därför har metoden godkänts och vi reparerar nu ledskenekransarna, avslutar Sven-Olof Thilenius.

Text & foto: Benny Aretun

SACO/SR bildar eget i östersund!

Äntligen! Efter många år som något slags bihang till SACO/SR-föreningen inom FFV Aerotech har saccoiterna i Östersund nu tagit steget fullt ut och bildat en egen förening vid division GS.

Den 21 januari hade den nya föreningen sitt första möte. Då valdes en styrelse, som består av Carl-Gustaf Bergh, Bengt-Olof Lättström, Gunnar Karlqvist och Stefan Sollander.

Fördelen med en egen förening är att vi på ett bättre sätt än tidigare kan påverka divisionens verksamhet och personalpolicy, menar den nybildade före-

ningen. Vi kan också mer aktivt delta i de lokala förhandlingarna vid divisionen.

Telefonnummer komplettering

I den blå koncerntelefonkatalogen för 1988 saknas några person- och telefonuppgifter inom stab Teknik och Kvalitet.

Projekt BA 14

Sven Hugosson, CK50/FFVEL AB
Sthlm, Projektledare, 08/7305000,
Inger Hagelin, CK51/FFVEL AB

Sthlm, Sekreterare, 08/7305000,
Projekt Optiska motmedelOwe
Dahl, CK60/FFV-A Sthlm,
Projektledare, 08/670805,
Ole Johansen, CK62/By L72
Linköping, Optiska motmedel,
013/109:703,
Ingemar Andreasson, CK64/By 51
Arboga, Optiska motmedel,
0589/8:1805, snabb 1805

Tack!

Ett varmt tack till FFV/A och FCTF, LF107 för julgåvorna, samt till avdelning SN för jullunchen.

Margareta
SN61

Åter guldvittring för skyddsombud

Bra idéer ska fram i ljuset,
spridas och göra nytta!

Det är tanken bakom tidningen Arbetarskydds återkommande stora satsning på tävlingen Guldhjälmen.

Tävlingen vänder sig till landets alla skyddsombud (cirka 110 000).

- Vi vill med 1988 års Guldhjälmen belöna ett skyddsombud vars insats gett positiva, praktiska resultat under 1986-87, säger Arbetarskydds chefredaktör Ingemar Holmström.

Det kan gälla en lösning på ett konkret problem i arbetsmiljön men också insatser för ändrade arbetsförhållanden som gör arbetet säkrare och meningsfullare eller gälla en lyckad informationsinsats. Skyddsombuden kan anmäla sig själva till Guldhjälmen eller bli anmälda av någon annan.

Anmälningsblanketter finns hos alla yrkesinspektionsdistrikt, alla skyddsingenjörer och alla huvudskyddsombud och ska vara tidningen tillhanda senast 11 april 1988.

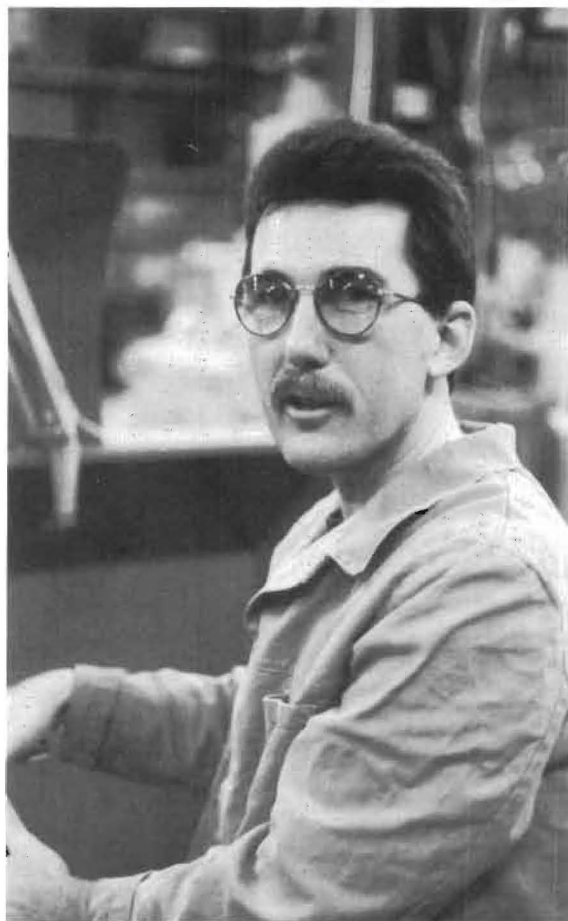
En jury väljer ut vinnare till guld-, silver- respektive bronsbjälmen och i maj blir det prisutdelning med arbetsmarknadsminister Ingela Thalén.

- 1987 års tävling gav ett mycket fint resultat i form av många goda idéer som vi nu för ut genom bland annat tidningen Arbetarskydd, säger Ingemar Holmström.

Arbetsmarknadsminister Ingela Thalén kommer att dela ut årets Guldhjälmen till förtjänt skyddsombud.

HUR TRIVS DU PÅ JOBBET?

Ålder: 38 år

Yrke: Svarvare

Arbetsplats: FT46,

Linköping

Familj: Gift, två barn,

12 och 14 år

Bostad: Lägenhet

i Skäggetorp

Fritidsintressen:

Golf och bowling

Senast sedda film:

Senaste James Bond-

filmen, Dödligt uppdrag

Favorit TV-program:

Det ska vara

sportprogram i så fall

Curt Wågeland

Svarvare, Linköping

- Jag trivs bra. Nu har jag inte varit här så länge. Än så länge verkar det vara bra. Det är bra kompisar på jobbet.

Vad gör du på ditt jobb?

- Jag är svarvare, support svarvare. Det är olika detaljer som ska svarvas. Det är mycket översynsjobb, så det är inte någon serietillverkning här, det är oftast mycket små serier.

- Det händer att det bara är några småsaker på ett jobb. Det gör det här arbetet både omväxlande och intressant.

Hur länge har du arbetat här?

- Jag började här i mars förra året, så det är inte så lång tid.

Vad har du för utbildning?

- Jag har gått på yrkesskola, inbyggd

verkstadsskola, tror jag det kallades. Jag var på skolan en dag i veckan för teoretiska studier. Resten av veckan var jag på en industri för att få praktik.

- Efter praktiken blev jag kvar där i fyra år.

Hur är arbetsmiljön?

- Relativt vettig, inte olik den miljö jag haft på mina tidigare jobb. Det är dom jag kan jämföra med och då är det ganska bra här. Betydligt bättre än på min första arbetsplats.

Vad värdesätter du mest: högre lön eller mer ledighet?

- Mer ledighet tror jag.

- Det är klart, det beror väl lite på hur mycket löneökning man skulle få...

När träffade du senast din närmaste chef?

- Chefen, jag honom träffar jag dagligen. Det är han som lämnar ut våra jobb så jag ser honom flera gånger om dagen.

Kunskapsplattform målet för kurs på AvioComp

Sven Ohlsson (i mitten), rektor för Linjeflygs utbildningsverksamhet, var en av fem instruktörer som undervisade personal från bland annat AvioComp i Linköping.

(FLYGTEKNIK) Vi vill ge vår personal en god kunskapsplattform att stå på. Att övergripande informera om de olika systemen och dess funktioner i flygplanet Fokker F28 är en åtgärd, säger Jan-Ingvar Johansson, chef för avdelning AvioComp.

- Att sedan få Linjeflygs utbildningsverksamhet att svara för informationen visar också på ett förtroende, ett kund- och leverantörsförtroende som vuxit med åren.

I slutet av januari genomfördes en veckas information om de olika systemen, ATA-"kapiteln", i flygplanet Fokker F28.

Kursen, som genomfördes av Linjeflygs utbildningsverksamhet, hölls i Linköping på uppdrag av avdelning AvioComp.

Vi vill ge vår nya personal samma utbildning som de övriga tidigare fått, säger Jan-Ingvar Johansson. Därutöver inbjöd vi också andra berörda enheter inom företaget att delta i kursen.

- Vi vill på det här sättet få en så bred kunskaps-spridning som möjligt till vår personal, säger Jan-Ingvar.

Kursdeltagarna fick i början en bred och allmän beskrivning av de olika systemen, dess placering och funktion i flygplanet.

Därefter gjordes en fördjupning i konstruktionsgrupperna eller ATA-"kapiteln".

Vi fick därmed ett ovärderligt koncentrat på informationen till berörd personal, avslutar Jan-Ingvar.

Text & foto: Benny Aretun

Vet länsstyrelsen vad FFV Aerotech är?

Vet länsstyrelsen i Västerås att FFV Aerotech existerar?

Frågan är befo-gad. För några veckor sedan anlände detta brev till FFV, med länsstyrelsen i Västerås med avsändare.

Är Arbogas störs-ta, och ett av länets största, företag för litet för att länsstyrelsen ska bry sig om att ändra i sina register.

Eller är det bara slöhet som gör att brev till FFV Aerotech fortfarande sänds till Förenade Fabriksverken CVA. Inte ens postnummer har länsstyrelsen lyckats med.

Massbrev - tjänste

61-9997

Ord av redaktören

Ni har ringt! Telefonen har skallrat några gånger. Det har mutrats ord om korrekturläsning och usel avstavning.

Är det en redaktör som inte kan stava?

Det är befogat mutter.

Årets första utgåvor av Tech-In har haft en icke acceptabel nivå med stavfel och usla avstavningar.

Kan man skylla på att ens maskin stavvar så ila? Är det ett dåligt argument.

Tech-Ins produktion förändrades när vi gick in i 1988. Nu är den gamla skrivmaskinen pensionerad, sätteriet har vi rationaliserat bort. Ombrytningen, monteringen, likaså.

Man kan tro att vi gjort likadant med korrekturläsningen. Det är fel!

Allt detta görs nu av redaktören själv. I stället för att omfångsberäkna texten, sända den till sätteriet och därefter montera den, skrivs nu texterna in direkt i en liten behändig och användarvänlig dator - märket behöver inte anges, för reklam ska vi inte göra.

Direkt på en bildskärm kan redaktören rita sina sidor, lägga in text och eventuella teckningar. Förhoppningsvis ska texten korrekturläsa ordentligt innan texten släpps i väg till tryckeriet.

Det har falerat i de två nummer som nu är utgivna.

Det ska bli bättre; nu har en stor bildskärm installerats på redaktörens rum, och han har börjat förstå hur både ordbehandlingsprogrammet och redigeringsprogrammet fungerar - det finns ett rättstavningsprogram och avstavningsprogram kommer!

Det har även kommit brev till redaktionen; men alldeles för få brev. En personaltidningskollega skrev några rader, ville göra mig uppmärksam på några korrekturfel och lustiga avstavningar. Var trots allt nöjd, tyckte det såg okej ut och att innehållet verkar bra anpassat.

Reaktionen på första numret har varit blandad; några har sagt att tidningen är rörig, andra har kommit med uppskattande ord. Det är bra att höra vad läsekretsen tycker - för utan er reaktion och era kommentarer kan inte tidningen förbättras. Det är inte bara redaktionen och redaktionsrådet som skall bestämma tidningens innehåll; det måste komma synpunkter från läsekretsen, annars blir det en oläst tidningen - och det vill åtminstone inte jag att det skall bli.

Både brev och telefonsamtal från läsekretsen vill jag skall tillhöra vardagen - det ska inte gå en dag utan att några hör av sig, tipsar mig om nyheter, uppslag till artiklar eller bara kommentarer senaste nummer.

Det har varit några hektiska veckor; med en del resande. Östersund och Linköping börjar jag snart känna. Arboga får anstå lite, för nu är det bolagen jag tänker besöka. Det tar nog tid innan jag lärt känna hela företaget.

Redaktör'n